

STRATEGIDOKUMENT

Seksjon Forskning

Rus- og avhengighetsklinikken (RAK)

2026 – 2030

Bedre livskvalitet og redusert sykdomsbyrde for personer med rusbrukslidelser

Visjon og mandat

Rus- og avhengighetsklinikken (RAK) skal bidra til bedre livskvalitet og redusere sykdomsbyrde for personer med rusbrukslidelser gjennom klinikknær, kunnskapsbasert forskning.

Forskningen skal være integrert i pasientbehandlingen og styrke behandlingstilbudet.

Lovmessig forankring

Forskning er en kjerneoppgave i spesialisthelsetjenesten (Spesialisthelsetjenesteloven § 3-8; Helseforetaksloven §§ 1 og 2; Helse Vest Forskningsstrategi 2024–2030; Utviklingsplanen i Helse Bergen 2022–2035).

Forskning i RAK skal:

- Sikre bruk av evidensbaserte metoder i klinisk praksis
- Identifisere og redusere kunnskapshull i rusfeltet
- Styrke kompetanse, tjenesteutvikling og brukerinvolvering

Overordnede mål 2026–2030

Forskning i RAK skal være relevant for samfunnet, fagmiljøet og målgruppen. I perioden 2026–2030 styrkes forskningsaktiviteten, kvaliteten forbedres, og forskningen bidrar direkte til bedre behandling og pasientutfall.

Strategisk mål	Konkretisering
Økt forskningsaktivitet	Flere prosjekter, publikasjoner og ekstern finansiering
Styrket kvalitet og internasjonalisering	Internasjonalt samarbeid og nivå 2-publisering
Forskning integrert i klinikk	Direkte kobling mellom forskning og pasientbehandling

Systematisk implementering	Evidensbaserte kartleggingsmetoder, prosedyrer og behandlingsmetoder
-----------------------------------	--

Målgrupper og fagområder

Forskningen i RAK retter seg mot personer med høyrisiko og alvorlig rusavhengighet, inkludert komorbiditet og marginaliserte grupper. Den har en tverrfaglig tilnærming til rus, somatisk og psykisk helse samt sosial situasjon, og på implementering av evidens i klinisk praksis.

Våre prioriterte fagområder er:

Kliniske intervensjonsstudier	Særlig innenfor LAR/substitusjonsbehandling
Integrerte behandlingsmodeller	Helhetlige modeller på tvers av tjenester
Helseøkonomi	Helseøkonomiske analyser av rusmedisinske intervensjoner

Strategiske delmål og tiltak

1. Integrere forskning i klinikk

MÅL Minst 5 % av pasienter i RAK deltar i kliniske studier eller randomiserte intervensjonsstudier innen 2030.	TILTAK – Etablere dedikert forskningssenter for integrert behandlingsforskning – Prioritere kunnskapsfattige områder og tema av relevans for rusfeltet – Tilrettelegge for delte stillinger (50/50) mellom klinikk og forskning for ph.d.-stipendiater og postdoktorer – Iverksette strukturert opplæring i forskningsmetodikk for klinisk personell – Sikre samarbeid med klinikk og på tvers av interne forskningssentre – inkludert forskningssykepleiere og studiepersonell
--	--

2. Styring og organisering

MÅL Transparent og effektiv styringsstruktur for forskning i RAK.	TILTAK – Ha 2 møter i året i RAK sitt forskningsutvalg med representanter fra klinikk og forskning, med beslutningsmyndighet – Sikre forskningsintegritet inkludert etikk og personvern
---	---

- Presentere årsrapport fra Seksjon Forskning for ledergruppen – basert på individuelle årsrapporter og prosjektrapporter
- Ta i bruk relevante biobanker, registerdata og regionale/nasjonale nettverk

3. Sikre brukermedvirkning

MÅL

Brukermedvirkning i alle relevante forskningsprosjekter.

TILTAK

- Ansette personer med erfaringskompetanse fra rusfeltet som medforskere
- Inkludere representanter fra brukerorganisasjoner i referansegrupper
- Alle ansatte gjennomfører kurs i brukermedvirkning i helseforskning

4. Økt synlighet og formidling

MÅL

Publisere 10 artikler per år (inkludert 2 i nivå 2-tidsskrifter).
Lede eller delta i multisenterstudier.

TILTAK

- Formidle forskningsresultater tilbake til klinikk og pasienter
- Gjennomføre fag- og forskningsdag med deltakelse fra alle enheter (årlig)
- Kommunikasjons- og undervisningsarbeid internt, nasjonalt og internasjonalt
- Ansatte leverer årlig kortfattet individuell årsrapport som godkjennes av Forskningsutvalget

5. Finansiering

MÅL

Sikre ekstern finansiering med et fastsatt mål innen 2030.

TILTAK

- Sende søknader til nasjonale og internasjonale utlysninger
- Sentrene etablerer egne styringsorganer for å vurdere prioriteringer opp mot finansiering
- Alle ph.d.-løp og postdoktorstillinger skal ha ekstern finansiering

Forskningscentre

Seksjon Forskning har to forskningssentre som arbeider målrettet etter RAKs forskningsstrategi.

NORCATS

Nasjonalt forskningssenter for substitusjonsbehandling

NORCATS leder multisenterstudier og utvikler kunnskapsgrunnlaget for bedre behandlingstilbud.

Formål: øke kvaliteten og standardiseringen i substitusjonsbehandlingen.

Strategiske mål 2024–2027:

- Lede multisenterstudier for behandling av opioid-, benzodiazepin- og sentralstimulerende avhengighet
- Samarbeide med nasjonale og internasjonale forskningsmiljøer
- Sikre offentlig finansiering og faglig uavhengighet fra farmasøytisk industri

Senter for evidensbaserte intervensjoner i rusbehandling**Evidensbaserte, integrerte behandlingsmodeller**

Senteret utvikler og evaluerer integrerte behandlingsmodeller med utgangspunkt i en helhetlig forståelse av helse. Senteret kombinerer kliniske studier, registerdata, implementeringsforskning og helseøkonomiske analyser. Formål: redusere sykdomsbyrde, forbedre behandlingsutfall og bidra til mer rettferdige prioriteringer i helsetjenesten.

Strategiske mål:

- Utvikle og teste integrerte behandlingsmodeller basert på en helhetlig forståelse av helse
- Lede multisenterstudier og styrke kunnskapsgrunnlaget for behandling av rusmiddelavhengighet
- Identifisere modifiserbare risikofaktorer og komorbiditet
- Evaluere effekten av integrerte somatiske, psykiske, atferds- og sosiale tiltak
- Utvikle beslutningsstøtte for prioritering og skalering av tiltak med vekt på helserettferdighet

Klassifisering og gyldighet

Strategien gjelder for perioden 2026–2030 og revideres ved behov, senest innen utgangen av 2028.